

# ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

## Հոբելաններ

|                   |     |
|-------------------|-----|
| Ա.Գ.Մերժանով..... | 458 |
| Ս.Գ.Բաբայան.....  | 460 |

## Ընդհանուր և ֆիզիկական քիմիա

|                                                                                                                                                                                                  |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Այդինյան Ս.Վ. Նոսրացուցչի ազդեցությունը (Mg+C) խառնուրդով MoO <sub>3</sub> -ի վերականգնման ջերմային ռեժիմների վրա .....                                                                          | 465 |
| Ղուկասյան Պ.Ս. Ռեակտորի մակերևույթի մշակման բնույթի ազդեցությունը պրոպանի օքսիդացման ռեակցիայի առավելագույն արագության բացասական ջերմաստիճանային գործակցի տիրույթի և արտահայտվածության վրա ..... | 477 |

## Անօրգանական քիմիա

|                                                                                                                                                                                           |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Միրզոյան Ֆ.Վ., Կարապետյան Ա.Ա., Օհանյան Ն.Ա., Բաղդասարյան Լ.Ս. 12-Մոլիբդաֆոսֆորական հետերոպոլիթի էրեքից բարձր հիմնայնության դրսևորումը հիմնային ներկանյութ ֆուքսինի հետ ռեակցիայում ..... | 484 |
| Կոստանյան Ա.Կ., Մանուկյան Հ.Գ., Բաբանովա Ա.Ս., Թորոյան Վ.Պ. Մոլիտի սինթեզը գոլ-ժել եղանակով ստացված քսերոժելերից.....                                                                     | 494 |

## Անալիտիկ քիմիա

|                                                                                                                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Առստամյան Ժ.Մ., Մկրտչյան Ս.Վ. Տրիֆենիլմեթանային շարքի ներկանյութերի՝ որպես ազդանյութերի, համեմատական բնութագիրը կադմիումի էքստրակցիոն-աբսորբցիոմետրիկ որոշման համար ..... | 502 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

## Օրգանական քիմիա

|                                                                                                                                                                                                                             |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Սարգսյան Մ.Ս., Հայրցյան Ս.Ս., Խաչատրյան Ա.Խ., Բադասյան Ա.Է., Կոնկովա Ս.Գ. N-Ալկիլիմինների և ացետոքացախաթթվի էթիլ էսթերի փոխազդեցության մասին .....                                                                          | 511 |
| Սարգսյան Տ.Հ. (S)-β-(4-Ֆենիլ-3-պրոպիլ-5-թիօքսո-1.2.4-տրիազոլ-1-իլ)-α-ալանինի հիման վրա N-ֆորմիլդի և տրիպեպտիդների սինթեզը և սերինային պրոտեազների ակտիվության վրա նրանց ազդեցության հետազոտումը ...                         | 518 |
| Դադայան Ս.Ա., Դադայան Ա.Ս., Ղազարյան Ս.Գ., Պողոսյան Ա.Ս., Սադյան Ա.Ս. Էնանթիոմերապես հարուստ (S)-β-(N-կարբամոիլ-N`-բենզիլպիպերազինիլ)- և (S)-β-(N-կարբամոիլ-N`-4-ֆտորբենզիլպիպերազինիլ)-α-ալանինների ասիմետրիկ սինթեզ ..... | 524 |
| Աղեկյան Ա.Ա., Մկրյան Գ.Գ., Ծատինյան Ա.Ս., Նորավյան Հ.Ս., Ղուկասյան Տ.Գ., Շիրինյան Է.Ա., Մարգարյան Է.Ա. N-Տեղակալված 1-ֆենիլ-1-ցիկլոպենտիլմեթիլամինների սինթեզ .....                                                         | 531 |
| Մեսրոպյան Է.Գ., Գալստյան Ա.Ս. Ծծումբ պարունակող պրոպան-2-ոլերի նոր ածանցյալների սինթեզ .....                                                                                                                                | 538 |
| Համբարձումյան Է.Ն., Վորսկանյան Ա.Ս., Ենգոյան Ա.Փ. Քլորպիրազոլիլազինների սինթեզը և փոխարկումները.....                                                                                                                        | 544 |
| Իսախանյան Ա.Հ., Գևորգյան Գ.Ա., Փանոսյան Հ.Ա. 1-(4-Մեթօքսիֆենիլ)-1-ալկիլ(արիլ)-2-ֆենիլ-3-պիրրոլիդին-1-իլպրոպան-1-ոլերի հիդրոքլորիդների սինթեզը .....                                                                         | 551 |

|                                                                                                                                                                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Հոբոսյան Ն.Գ., Պետրոսյան Ա.Լ., Բալյան Բ.Վ., Գենջոյան Լ.Մ., Միքայելյան Գ.Վ.,<br>Սարգսյան Հ.Բ., Չոբանյան Ժ.Ա. Որոշ տեղակալված էթիլօքսի- և<br>ալիլպրոպարգիլային եթերների փոխազդեցությունը CH-թթուների հետ..... | 556 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

#### **Կարճ հաղորդագրություններ**

|                                                                                                                                                                                |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Քինոյան Ֆ.Ս. Երրորդային ամինների և չորրորդային ամոնիումային աղերի<br>մոնոտեղակալված ացետիլենային ածանցյալների կոմպլեքսների հետա-<br>զոտությունը ԻԿ-սպեկտրոսկոպիկ եղանակով..... | 565 |
| Պետրոսյան Ա.Լ. Սնդիկի (II) ացետատի էլեկտրոֆիլ աջակցությամբ ընթացող<br>դիէթիլամինի և մորֆոլինի փոխազդեցությունը պրոպարգիլային եթեր-<br>ների հետ .....                           | 570 |

#### **Պոլիմերային քիմիա**

|                                                                                                                                                   |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Հովհաննիսյան Ա.Ա., Գրիգորյան Գ.Կ., Մուրադյան Գ.Մ., Նադարյան Ա.Գ.<br>Էմուլգատոր չպարունակող պոլիքլորոպրենային լատեքսների կայունու-<br>թյունը ..... | 575 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

#### **Նամակներ խմբագրությանը**

|                                                                                                                                                                                                            |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Գրիգորյան Ռ.Ռ., Վարտիկյան Լ.Ա., Ալոյան Ս.Գ., Հարությունյան Վ.Գ. Մեթանի<br>ածխաթթվային փոխարկումը պլազմոմեխանոքիմիական եղանակով<br>ստացված Ni, Co մետաղների նանոփոշիների և դրանց համաձուլվածքի<br>վրա ..... | 580 |
| Մատնիշյան Հ.Ա., Հախնազարյան Տ.Լ., Եղիկյան Մ.Գ., Համբարցումյան Գ.Վ.<br>Պոլիանիլինի սինթեզի օրինաչափությունները թթուների բարձր<br>կոնցենտրացիաների դեպքում .....                                             | 583 |

#### **Մահախոսական**

|                                         |     |
|-----------------------------------------|-----|
| <b>Է. Ա. Մարգարյան</b> .....            | 586 |
| <b>Հեղինակների ցանկ</b> .....           | 588 |
| <b>Կանոններ հեղինակների համար</b> ..... | 599 |

# СОДЕРЖАНИЕ

## Юбилей

|                          |            |
|--------------------------|------------|
| <b>А.Г.Мержанов.....</b> | <b>458</b> |
| <b>С.Г.Бабаян.....</b>   | <b>460</b> |

## Общая и физическая химия

|                                                                                                                                                                                                      |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Айдинян С.В.</i> Влияние разбавления исходной шихты на тепловой режим восстановления $\text{MoO}_3$ смесью $\text{Mg}+\text{C}$ .....                                                             | 465 |
| <i>Гукасян П.С.</i> Влияние природы обработки поверхности реактора на выраженность и область явления отрицательного температурного коэффициента максимальной скорости реакции окисления пропана..... | 477 |

## Неорганическая химия

|                                                                                                                                                                                                     |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Мирзоян Ф.В., Карапетян А.А., Оганян Н.А., Багдасарян Л.С.</i> Проявление более трех основности 12-молибдофосфорной гетерополиоксидной кислоты в ее реакции с основным красителем фуксином ..... | 484 |
| <i>Костанян А.К., Манукян А.Г., Бабанова А.С., Тороян В.П.</i> Синтез муллита из ксерогелей, полученных золь-гель методом .....                                                                     | 494 |

## Аналитическая химия

|                                                                                                                                                                             |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Арстамян Ж.М., Мкртчян С.В.</i> Сравнительная характеристика трифенилметановых красителей как реагентов для экстракционно-абсорбциометрического определения кадмия ..... | 502 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

## Органическая химия

|                                                                                                                                                                                                                                                               |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Саргсян М.С., Айоцян С.С., Хачатрян А.Х., Бадасян А.Е., Конькова С.Г.</i> О взаимодействии N-алкилиминов с ацетоуксусным эфиром .....                                                                                                                      | 511 |
| <i>Саргсян Т.О.</i> Синтез N-формилди- и трипептидов с использованием (S)- $\beta$ -[4-фенил-3-пропил-5-тиоксо-1,2,4-триазол-1-ил]- $\alpha$ -аланина и изучение их влияния на активность сериновых протеаз.....                                              | 518 |
| <i>Дадаян С.А., Дадаян А.С., Казарян С.Г., Погосян А.С., Сагиян А.С.</i> Асимметрический синтез энантиомерно обогащенных (S)- $\beta$ -(N-карбамоил-N'-бензилпиперазинил)- и (S)- $\beta$ -(N-карбамоил-N'-4-фторбензилпиперазинил)- $\alpha$ -аланинов ..... | 524 |
| <i>Агемян А.А., Мкрян Г.Г., Цатинян А.С., Нораян О.С., Гукасян Т.Г., Ширинян Э.А., Маркарян Э.А.</i> Синтез и биологическая активность новых N-замещенных 1-фенил-1-циклопентилметиламинов .....                                                              | 531 |
| <i>Месропян Э.Г., Галстян А.С.</i> Синтез новых производных серосодержащих пропан-2-олов .....                                                                                                                                                                | 538 |
| <i>Амбарцумян Э.Н., Ворсканян А.С., Енгоян А.П.</i> Синтез и превращения хлорпиперазолилазинов .....                                                                                                                                                          | 544 |
| <i>Исаханян А.У., Геворгян Г.А., Паносян Г.А.</i> Синтез гидрохлоридов 1-(4-метоксифенил)-1-алкил(арил)-2-фенил-3-пирролидин-1-илпропан-1-олов .....                                                                                                          | 551 |
| <i>Обосян Н.Г., Петросян А.Л., Бабаян К.В., Генджоян Л.М., Микаелян Г.В., Саргсян А.Б., Чобанян Ж.А.</i> Поведение некоторых замещенных этилокси- и аллилпропаргиловых эфиров в реакциях с $\text{SH}$ -кислотами .....                                       | 556 |

### Краткие сообщения

|                                                                                                                                                                             |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Киноян Ф.С.</i> Исследование комплексов монозамещенных ацетиленовых производных третичных аминов и четвертичных аммониевых солей методом инфракрасной спектроскопии..... | 565 |
| <i>Петросян А.Л.</i> О взаимодействии диэтиламина и морфолина с пропаргильовыми эфирами при электрофильном содействии ацетата ртути (II) .....                              | 570 |

### Химия полимеров

|                                                                                                                                                |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Оганесян А.А., Григорян Г.К., Мурадян Г.М., Надарян А.Г.</i> О стабильности безэмульгаторных полихлоропреновых монодисперсных латексов..... | 575 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

### Письма в редакцию

|                                                                                                                                                                                      |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Григорян Р.Р., Вартикян Л.А., Алоян С.Г., Арутюнян В.Г.</i> Углекислотная конверсия метана на нанопорошках металлов Ni, Co и их сплава, полученных методом плазмомеханохимии..... | 580 |
| <i>Матнишян А.А., Ахназарян Т.Л., Егикян М.Г., Амбарцумян Г.В.</i> Закономерности синтеза полианилина при высоких концентрациях кислот. ....                                         | 583 |

### Некролог

|                           |     |
|---------------------------|-----|
| <i>Э.А.Маркарян</i> ..... | 586 |
|---------------------------|-----|

|                                         |     |
|-----------------------------------------|-----|
| <b>Годичный указатель авторов</b> ..... | 588 |
|-----------------------------------------|-----|

|                                                |     |
|------------------------------------------------|-----|
| <b>П р а в и л а д л я а в т о р о в</b> ..... | 599 |
|------------------------------------------------|-----|

## CONTENTS

### Anniversaries

|                            |     |
|----------------------------|-----|
| <i>A.G.Merzhanov</i> ..... | 458 |
| <i>S.G.Babayan</i> .....   | 460 |

### General and Physical Chemistry

|                                                                                                                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Aydinyan S.V.</i> The influence of diluent on the temperature regimes of MoO <sub>3</sub> reduction by Mg+C mixture.....                                           | 465 |
| <i>Gukasyan P.S.</i> The influence of the reactor surface nature on display and region of negative temperature coefficient of maximum rate in propane oxidation ..... | 477 |

### Inorganic Chemistry

|                                                                                                                                                                                                      |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Mirzoyan F.V., Karapetyan A.A., Ohanyan N.A., Baghdasaryan L.S.</i> Manifestation of more than three basicity of 12-molybdophosphoric heteropolyacid in its reaction with basic dye fuchsine..... | 484 |
| <i>Kostanyan A.K., Manukyan A.G., Babanova A.S., Toroyan V.P.</i> Synthesis of mullite from xerogels obtained by sol-gel method .....                                                                | 494 |

### Analytic Chemistry

|                                                                                                                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Arstamyan Zh.M., Mkrtchyan S.V.</i> Comparative character of basic triphenyl-methane dyes as reagent for extraction-absorptiometric determination of cadmium ..... | 502 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

### Organic Chemistry

|                                                                                                                                                                                                                                                       |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Sargsyan M.S., Hayotsyan S.S., Khachatryan A.Kh., Badasyan A.E., Konkova S.G.</i> Interaction of N-alkylimines with ethyl acetoacetate.....                                                                                                        | 511 |
| <i>Sargsyan T.O.</i> Synthesis of N-formildi- and tripeptides based on (S)-β-[4-phenyl-3-propyl-5-thioxo-1,2,4-triazol-1-yl]-α-alanine and study of their influence on activity of serine proteases .....                                             | 518 |
| <i>Dadayan S.A., Dadayan A.S., Kazaryan S.G., Pogosyan A.S., Saghyan A.S.</i> The asymmetric synthesis of enantiomerically enriched (S)-β-(N-carbamoyl-N-benzylpiperazinyl)-and (S)-β-(N-carbamoyl-N`-4-fluorinebenzylpiperazinyl)-α-alanines .....   | 524 |
| <i>Aghekyan A.A., Mkryan G.G., Tsatinyan A.S., Noravyan H.S., Gukasyan T.G., Shirinyan E.A., <span style="border: 1px solid black; padding: 0 2px;">Margaryan E.A.</span></i> Synthesis of new N-substituted 1-phenyl-1-cyclopentylmethylamines ..... | 531 |
| <i>Mesropyan E.G., Galstyan A.S.</i> Synthesis of new derivatives of sulfur-containing propan-2-ols .....                                                                                                                                             | 538 |
| <i>Hambardzumyan E.N., Vorskanyan A.S., Yengoyan A.P.</i> Synthesis and transformations of chloropyrazolylazines .....                                                                                                                                | 544 |
| <i>Isakhanyan A.H., Gevorgyan G.A., Panosyan H.A.</i> Synthesis of hydrochlorides of 1-(4-methoxyphenyl)-1-alkyl(aryl)-2-phenyl-3-pyrrolidin-1-ylpropan-1-ols .....                                                                                   | 551 |
| <i>Hobosyan N.G., Petrosyan A.L., Balyan K.V., Genjoyan L.M., Mickaelyan G.V., Sargsyan H.B., Chobanyan J.A.</i> Interaction of some substituted ethoxy- and allylpropargyl ethers with CH-acids .....                                                | 556 |

### Short Reports

|                                                                                                                                                                 |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Kinoyan F.S.</i> Research of monosubstituted acetylenic derivatives of tertiary amines and quaternary ammonium salts complexes by spectroscopic method ..... | 565 |
| <i>Petrosyan A.L.</i> Intereaction of diethylamine and morpholine with propargyl ethers at electrophilic assistance of mercury acetate (II) .....               | 570 |

### Polymeric Chemistry

|                                                                                                                                                                |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Hovhannisyan A.A., Grigoryan G.K., Muradyan G.M., Nadaryan A.G.</i> The stability of monodisperse latexes of polychloroprene not containing emulgator ..... | 575 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

### Letters to Editors

|                                                                                                                                                                                          |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Grigoryan R.R., Vartikyan L.A., Aloyan S.G., Arutyunyan V.T.</i> Dry reforming of methane on the Ni, Co and Ni-Co alloy nanopowders synthesized by plasmomechanochemical method ..... | 580 |
| <i>Matnishyan H.A., Hakhnazaryan T.L., Egikyan M.G., Hambartsumyan G.V.</i> Regularities of synthesis of polyaniline at high concentration of acids....                                  | 583 |

### Obituary

|                            |     |
|----------------------------|-----|
| <i>E.A.Margaryan</i> ..... | 586 |
|----------------------------|-----|

|                                      |     |
|--------------------------------------|-----|
| <b>Annual Index of Authors</b> ..... | 588 |
|--------------------------------------|-----|

|                                |     |
|--------------------------------|-----|
| <b>Rules for Authors</b> ..... | 599 |
|--------------------------------|-----|